

RIMSKI ZLATNI NOVAC U MUZEJU SLAVONIJE U OSIJEKU

Izvorni znanstveni rad
UDK 737(497.5 Osijek)
904(497.5 Osijek)

mr.sc. HERMINE GÖRICKE-LUKIĆ
Muzej Slavonije
Trg svetog Trojstva 6
HR - 31000 Osijek

U radu je obrađena skupina rimskih zlatnika koja predstavlja dio donacija Franje Sedlakovića i Karla Franje Nubera, utemeljitelja osječkoga Muzeja. Njen najveći dio je nepubliciran, pa je time stručnoj javnosti nepoznat. Skupina je dugim nizom godina od 1877. do danas upotunjavana kasnijim donacijama, otkupima te slučajnim terenskim nalazima s područja Slavonije i Baranje, pa danas broji 66 primjeraka. Zastupljeni su primjerci 29 careva, od najstarijega iz Tiberijeve vladavine (14.-37.), do najmlađega, iz vremena Zena (474.-491). Od primjeraka slavonsko - baranjske provenijencije ističemo nalaze s lokaliteta u Popovcu, Dalju i s četiri lokaliteta u Osijeku.

U Numizmatičkom odjelu Muzeja Slavonije u Osijeku pohranjena je skupina rimskih zlatnika koja predstavlja dio donacije osječkoga skupljača umjetnina Franje Sedlakovića, kojom je daleke 1877. godine utemeljen Muzej slobodnog i kraljevskog grada Osijeka (danas Muzej Slavonije). Skupina je dugim nizom godina upotunjavana i nadograđivana kasnijim donacijama, otkupima te slučajnim nalazima s područja Slavonije i Baranje pa danas broji 66 primjeraka među kojima je zastupljeno 29 careva i članova njihovih obitelji (Tabela 1). Međutim, njen najveći dio je nepubliciran, pa je time javnosti uglavnom nepoznat.

Na značaj ove skupine ukazao je daleke 1879./80. godine prvi kustos osječkog Muzeja Andrija Kodrić, prof., u okviru publiciranog općeg pregleda o razvoju Muzeja i zastupljenosti numizmatičkog materijala danom u Izvješću o Kraljevskoj velikoj gimnaziji u Osijeku (Kodrić 1879/80:13-14). Tako doznajemo da je onovremena skupina rimskih zlatnika brojila 14 primjeraka, a zahvaljujući i njihovim pojedinačnim opisima danas je moguće

odrediti i prepoznati zlatnike koji su činili jezgru današnje Zbirke zlatnika Muzeja Slavonije.¹

Godine 1897. muzejska je Zbirka obogaćena značajnom donacijom osječkoga numizmatičara Karla Franje Nubera (1872.-1935.), koja se sastojala od 11 aureusa careva Elagabala i Aleksandra Severa, a koji predstavljaju dio skupnog nalaza slučajno otkrivenoga u Donjem gradu u Osijeku. Ovu nesvakidašnju donaciju iste je godine predstavio stručnoj javnosti u objavljenom znanstvenom radu dugogodišnji kustos i jedan od utemeljitelja osječkoga muzeja prof. Vjekoslav Celestin 1862.-1936. godine (Celestin 1897:497-500).

Osim navedenih primjeraka publiciranih u prošlom stoljeću, glavnina zlatnika, kako je već rečeno, ostala je neobjavljena pa time stručnoj javnosti nedostupna. O sadržaju skupine, načinu njezina utemeljenja, a osobito podrijetlu, govori dio dokumentacijske građe pohranjene u Muzeju Slavonije, koju uz Knjige inventara i inventarne kartice upotpunjuje arhivska građa - Poslovne knjige, spisi, radne bilješke, zapisnici. Time su osvi-

1. U Izvješću o Kraljevskoj velikoj gimnaziji u Osijeku iz 1879./80. godine Andrija Kodrić navodi sljedeće podatke o onovremenoj Zbirci rimsko barbarskih zlatnika koja se sastojala od 20 primjeraka : .....
" TIBERIJA (Rv.Pontifex Maximus), NERONA (Av. Nero Caesar Augustus Rv. Iupiter custos), KONSTANCIJA II. (Av. Fl Iul Constantius semper aug Rv. Gloria republicae) dva jednaka komada kovnice Sirmium, SEVERA LYBIA (Rv.Victoria augusta), VALENSA (Av.DN Valens Sp Aug

Rv. Victoria Aug) dva primjerka, VALENTINIJANA I. (Rv. Vic Aug), VALENTINIJANA II. (Av. Dn Valentinianus Sp Aug Rv. Vic Aug), GRACIJANA (Rv.sličan prijašnjim), JULIJANA APOSTATE (Av.Fl Cl Jul PF Augustus Rv. virtus exercitus Romanorum) kovnice Sirmium, MAGNENCIJA (Av. Fl Magnentius Rv.Restitutor libertatis), ARKADIJA (Av.Dn Arcadius S aug Rv.Victoria aug), TEODOZIJA II. (Av.DN Theodosius aug Rv.Vota multa)."

Tabela 1. Zastupljenost vladara

Vladari	kom.
1. AUGUST (Tiberijeva vladavina, 14.-37.)	1
2. KLAUDIJE (41.-54.)	1
3. NERON (54.-68.)	2
4. VESPAZIЈAN (69.-79.)	1
5. TIT (79.-81.)	1
6. TRAJAN (98.-117.)	1
7. HADRIЈAN (117.-138.)	1
8. ELAGABAL (218.-222.)	6
9. ALEKSANDAR SEVER (222.-235.)	3
10. HOSTILIJAN (251.)	1
11. KARIN (283.-285.)	1
12. KONSTANTIN I. (307.-337.)	1
13. FAUSTA (307.-337.)	1
14. KRISP (317.-326.)	1
15. KONSTANTIN II. (337.-340.)	1
16. KONSTANS (337.-350.)	1
17. KONSTANCIJE II. (337.-361.)	11
18. MAGNENCIJE (350.- 53.)	1
19. JULIJAN II. (360.-363.)	3
20. JOVIЈAN (363.-364.)	2
21. VALENS (364.-378.)	3
22. GRACIJAN (367.-383.)	3
23. VALENTINIЈAN II. (375.-392.)	4
24. TEODOZIJE I. (379.-395.)	5
25. ARKADIJE I. (383.-408.)	2
26. HONORIJE (393.-423.)	5
27. LEO I. (457.-474.)	1
28. SEVER III. (461.-465.)	1
29. ZENO (476.-491.)	1
ukupno:	66

jetljene onovremene okolnosti u razdoblju do I. svjetskog rata, uvjeti i potankosti u njezinu nastajanju, upotpunjavanju i narastanju do danas poza-mašnog ukupnog broja zlatnika.

Međutim otkrivaju se i okolnosti u kojima je Zbirka osiromašivana, a osobito tijekom I. svjetskog rata devastirana, narušavanjem njene cjelovitosti učestalim seobama ukupnog muzejskog fundusa, po kojemu osječki muzej nažalost ostaje doista "jedinственim". Posljedice takovog stanja osjećamo i danas, kada je i uz najpomniju reviziju i usklađivanje materijala s postojećom dokumentacijom, često nemoguće nadomjestiti brojne evidencijske praznine.

To nam najslikovitije dočaravaju Celestinovi opisi s izrazima ogorčenosti na teško stanje muzejskog fundusa uvjetovanog prije svega učestalim seobama, ali i nepodesnim smještajem zbirki, pa

1925. god. kao najbolje rješenje predlaže, zatvaranje Muzeja i ustupanje materijala zagrebačkom Arheološkom muzeju. Tako prof. Celestin navodi: ... "preuzeo sam zbirke Gradskog muzeja u đutire bez inventara, jer se nisu nigdje našli", a o seobama do 1933. god. ističe, "nevolja je bila sa seobama, ovo u Mažuranićevom vijencu je 14. mjesto gdje se zbirke nalaze".

Nadalje, nabrajajući pojedinačno svih 14 lokacija privremenoga smještaja Muzeja, Celestin navodi da su numizmati dodatno ugrožavani i nepodesnim uvjetima. Seobama je narušavan evidencijski red, čime je materijal bivao redovito izmiješan, odvajanjem od inventarnih cedulja. Celestin bilježi i otuđivanje numizmata - osobito zlatnika. Tako je zbirka najviše osiromašena 1934. godine krađom čak 7 zlatnika.² Zahvaljujući ovim podacima, danas smo u mogućnosti usporedbom stvarnog stanja zastupljenosti i postojećih inventarnih knjiga rekonstruirati ukupan broj otuđenih zlatnika. Među njima su svakako Konstantinov aureus iz Zbirke Maksa Zuckera, jedan aureus Elagabala iz zbirke

2. U izvješću iz 1936. godine prof. Celestin navodi : ..." God. 1894. dne 18 ožujka br 3607. preuzeo sam zbirke gradskoga muzeja u đutire bez inventara, jer se oni nisu nigdje našli i dobio sam poziv, da sastavljam inventare. Po uputi Ioanneuma iz Graca složio sam tiskanice za predmete, za numizmatiku, za knjige. Kasnije je nađen nekaki popis bez vrijednosti. Niti je predmet ni novac opisani, niti je imao broja, da bi se identitet mogao točno ustanovit, to sam radio dosta brzo, što mi je Gradsko Poglavarstvo i priznalo. Kod toga predmeti su popisivani i numizmati u Glavnu knjigu, koja se u prepisu nalazi kod Gradskoga Poglavarstva, po tekućem broju, na ceduljici ispod novca, ima posebni katalog na ceduljama, tako je svaki numizmat i medalja četiri put upisan.

Nevolja je bila sa seobama. Ovo u Mažuranićevom vijencu je 14. mjesto slovima četrnajesto mjesto, gdje se zbirke nalaze. Iz gradske kuće gdje je sada građevni ured soba br.13, u sadanju Mušku realnu gimnaziju, odatle u osnovnu školu u Jägerovoj ulici u tri sobe, poslije u dvije sobe i za vrijeme rata u dva predsoblja u I katu, odatle u suteran u 2 sobe i 2 predsoblja. Iza rata u Grškovićeve ulicu u 1 sprat, ormar na ormar, iz 1 sprata opet u prizemlje. Iz Grškovićeve ulice u vlažnu sobu franjevačkoga samostana. Radi vlage u samostanu su zbirke i ormari stradali. Iz samostana su se zbirke morale prenijeti i smještene su u sobe u Kuhačevu ulicu, prizemno. Ovdje se kombinovanom odboru obavio očevid i pronašlo se, da su na kositrenim medaljama gljivice rasle. U odboru je pao, taj prijedlog, da se taj institut uopće napusti. Za zbirke niti ima prostorija niti novaca za pokušstvo. Onda je Gradsko Zastupstvo dotiralo 25.000 d. za uređenje."

Nadalje prof. Celestin navodi da je za najnužnije uređenje muzejskoga fundusa dobio pomoć angažiranjem vanjskoga člana - dr. Čire Truhelke, koji je sređivao pretpovijesne predmete pohranjene u Novome gradu, a on se tada mogao

K. F. Nubera, jedan Aleksandra Severa, također iz zbirke K. F. Nubera, zatim Domicijanov, te jedan Julijanov, otkriven na nepoznatom lokalitetu u Palači.³

Prema arhivskim zapisima iz 1897./98. godine doznajemo da se u jednom slučaju Muzej odlučio i na prodaju rimskog zlatnika, kako bi namaknuo nedostatna financijska sredstva. Riječ je o prodaji aureusa cara Elagabala, Arheološkom odjelu Narodnog muzeja u Zagrebu, za čiju su protuvrijednost kupljeni numizmatički ormari u kojima je i dan danas pohranjen ukupan numizmatički fundus

Muzeja Slavonije. Navedeni zlatnik potječe iz donacije K. F. Nubera, a predstavlja dio već spominjanoga skupnog nalaza otkrivenog u Donjem gradu u Osijeku. Inače prodaju zlatnika prati jedna zanimljivost - njen pokretač bio je sam darovatelj K.F. Nuber. Upravo na njegov prijedlog i obrazloženje dano Muzejskom odboru: ... "jer nalaz i onako nije više potpun", pristupilo se prodaji, koja je inače u muzejskoj praksi neuobičajena (Lukić 1987:96).

Skupinu je, obzirom na njeno podrijetlo i način ustrojavanja, moguće grupirati na sljedeći način :

Podrijetlo	Katalog	kom.
1. ZBIRKA "F. SEDLAKOVIĆ"	1, 4-6, 25-27, 7, 43, 65	11
2. ZBIRKA "K. F. NUBER"	9-13, 15-17, 20, 24, 34, 38, 48, 55, 59, 60	16
3. OTKUPI - NABAVKE	2, 7, 8, 18, 22, 23, 28-33, 39-42, 45-49, 51, 54, 56, 57, 58, 61, 62, 66	29
4. SLUČAJNI NALAZI (Popovac,Dalj,Osijek)	3, 9-17, 19, 21, 24, 26, 36, 42, 46, 47, 57,62, 63	21
5. OSTALO (stari fundus,pojedinačni darovi)	8, 14, 19, 21, 44, 50, 52, 53, 64	9

posvetiti samo numizmatici koja je bila smještena u Tvrđi. No, seobama još uvijek nije bio kraj. Citat : ..... " iz nove osnovne škole u staru školu u bivšu djevojačku školu. Arheološki su predmeti bili tamo nekako smješteni. Godine 1933. selio se cijeli Muzej iz Novog grada i iz Tvrde u II. kat u Mažuranićevom vijencu br.1 gdje je napokon 25. sept.1933 bio forsiranim radom bio složen da primi u posjet stranih arkeologa. 19.XI.1933. tadanji načelnik g.dr.Hengl otvorio je zbirke muzeja na sveopći uvid p.n. općinstvu. 26. sept. 1933. bili su zapadno europ. arkeolozi u Osijeku, g. dr. Alföldi se napose zanimao za SIS zlatnike (pazio je podvornik Antun Hudi). 19. nov. 1933. g. dr. Hengl proglasio je muzej otvorenim. 12.VI.1934. posjetio je g.dr.prof. Pazmany Universiteta A. Alföldi, Tompa, Nagy sa studentima Zbirke. Alföldi je pravio otiske SIS zlatnika (pazio je podvornik Antun Hudi). Poslije iza popravaka podova opazio sam da 7 zlatnika fali. 1935. u proljeće sušili smo podove, a ormare smo pomicali iz sobe u sobu, "..... (MSO, Spis b.b. 1936.god.)

3. Prema postojećim evidencijama nedostaje primjerak iz Zbirke Maksa Zuckera, uveden pod inv.br. 134 (Av.Dn Constantinus pf Aug, Rv. Victoria Auggg TR Obs). Neobične su okolnosti pratile numizmatičku zbirku M. Zuckera, inženjera, koja je 1903. godine došla u posjed Muzeja. Sastojala se od vrijednih numizmatičkih i arheoloških nalaza koje je Zucker kao građevinski nadzornik skupo, uglavnom u Donjem gradu, na tlu Murse. Do kraja života uskraćivao je mogućnost darovanja ili prodaje Muzeju, već je istu namjeravao prenijeti u Krems, što mu nije uspjelo jer su se Celestin i Gradsko poglavarstvo dugi niz godina borili svim sredstvima kako bi spriječili odvlačenje zbirke iz Osijeka. Osim navedenoga primjerka, nedostaju sljedeći : ELAGABALA, inv.br.763, A. SEVERA, inv.br.771, DOMICIJANA, inv.br.91, JULIJANA, nađenog u Palači inv.br.93.

Tabela 2. Zastupljenost po podrijetlu materijala

U predočenom pregledu zanimljivi su podaci brojčane zastupljenosti pojedinih cjelina, koje se odnose na podrijetlo pojedinačnih primjeraka. Uočljivo je da je njihovim podrijetlom moguće ustrojiti 5 cjelina, u kojima se dvije odnose na *privatne kolekcije* Osječana i utemeljitelja Muzeja, F. Sedlakovića (7,28%) i K. F. Nubera (10,60%). Sedlakovićeve donacije rimskih zlatnika, koja je prema našim spoznajama na temelju dostupnih podataka brojila 11 primjeraka, predstavljala je njeno osnovno jezgro, koje je zatim značajno upotunjavano Nuberovim kontinuiranim darovima, povećanim do ukupno 16 zlatnika. Budući je za većinu iz njegove donacije poznato i mjesto njihova nalaza, smatramo ih osobito značajnima.

Nadalje, u predočenom pregledu najvećim brojem (29 kom. ili 38,67%) sudjeluju *otkupi* koje je kako doznajemo znatno usmjeravao K. F. Nuber, prije svega pravovremenim dojavama informacija s međunarodnih aukcijskih ponuda u Beču, Frankfurtu, Münchenu ili pak s brojnih putovanja u zemlji i inozemstvu, prateći mogućnosti otkupa i iz privatnih kolekcija. Tako je njegovim sugestijama ostvaren otkup Klaudijeva aureusa 1902. god. od Stefana Kallebergera, zlatara i juvelira iz Zemuna

(K.br.2), te desetak zlatnika s međunarodnih aukcija (K.br. 22,29-31,33,39,45,58,61).

Međutim, do nekih se prinova dolazilo zamjenama određenih duplikata iz muzejskog fundusa s pojedinim primjercima iz ponuda međunarodnih aukcija (K.br.42). Takove zamjene u evidencijskoj dokumentaciji Muzeja zabilježene su samo u tri navrata, kada je 16.1.1918. godine Valensov primjerak (inv.br 102) zamijenjen za drugi istoga cara (inv.br.102/a), zatim Gracijanov (inv.br.105) za Arkadijev (bez inv.br.) te Gracijanov za drugi Honorijev (bez inv.br.). Osim navedenih, nemamo dostupnih podatka po kojima bi danas znali ukupan broj zlatnika koji su dospjeli u Muzej istim načinom - zamjenama. Još su manje mogućnosti njihove pouzdane identifikacije, budući su svi otkupljeni zlatnici, ili pak stečeni zamjenom, u evidencije uvođeni bez razgraničenja, kao nabavke ("dobave").

Pretpostavljamo da se u zamjenama sudjelovalo s najmanje 5 rimskih zlatnika iz muzejskog fundusa, za neke druge rjeđe kovove ili pak za neke koji potječu s područja Slavonije i Baranje. Ovakovu tvrdnju potkrjepljuje podatak vezan za sjednicu Muzealnoga odbora od 28.2.1928. godine, na kojoj je donesen zaključak o zamjeni nekih zlatnika iz Nuberove zbirke za druge iz Numizmatičke zbirke Muzeja. Kustos V. Celestinu ovim je zaključkom naloženo sastaviti i popisati zlatnike koji bi mogli biti zamijenjeni. Podaci o daljnjem tijeku ove zamjene nisu nam nažalost poznati.⁴

Nadalje, u predočenom tabelarnom pregledu br. 2 svakako su od osobita značenja nabavke zlatnika koje je podrijetlom moguće vezati za područje Slavonije i Baranje, odnosno onih za koje su nam poznati precizniji podaci o okolnostima njihova nalaza. Među otkupljenim zlatnicima *slavonsko-baranjske* provenijencije ističemo slučajne nalaze iz Popovca (Antianae) u Baranji (K.br.46,47) te Dalja (Teutoburgium), K.br.62. Sl.1.

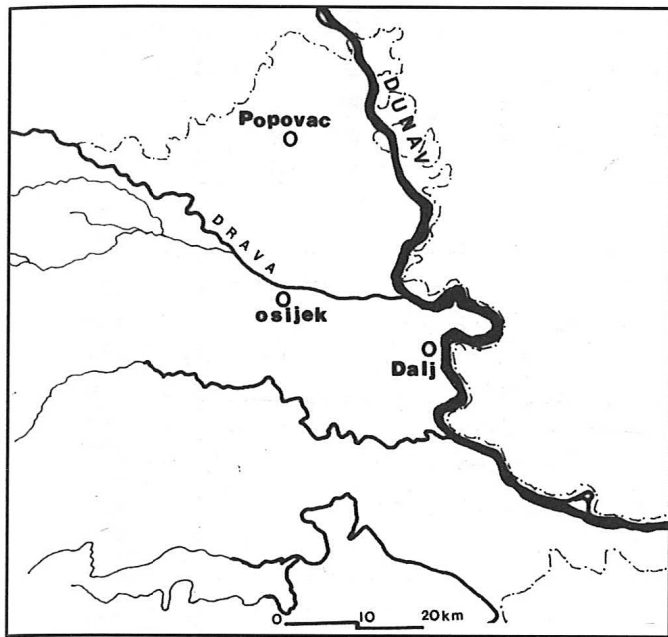
Lokaliteti	Vladari	Katalog
POPOVAC: Pogan ?	Gracijan (367.-383.)	44, 45
DALJ: Čalonev sokak br.55	Honorije (393.-423.)	61
OSIJEK: Topnička vojarna	Neron (54.-68.)	3
OSIJEK : Opća bolnica	Karin (283.-285.) Fausta (307.-37.)	19, 20
OSIJEK: Trg B.J.Jelačića	Elagabal (218.-222.) Aleksandar Sever (222.-235.)	9 - 14, 15-17
OSIJEK: Gradski vrt	Konstancije II.(337.-361.) Magnencije (350.-353.)	26, 36
OSIJEK: nepoznati lokaliteti	Trajan (98.-117.) Konstans (337.-350.) Valens (364.-378.) Honorije(393.-423.)	7, 23, 41, 63

4. Prema postojećim podacima najvjerojatnije su zamijenjeni za neke druge sljedeći primjerci : GRACIJANA, inv.br.105 i 105/a, HONORIJA, inv.br. 110, KONSTANCIJA II., inv.br.7074, KRISPA, inv.br. 12088, i VALENTINIJANA II., inv.br.12954. U spomenutom zapisniku sa sjednice Muzealnog odbora od 28.2.1922.godine navodi se sljedeće : " Gosp. Drag. Nuber predlaže zamjenu nekih zlatnih novaca iz njegove zbirke za nekoje komade iz zbirke grad. muzeja. Sjednica zaključuje jednoglasno, da kustos gradskoga muzeja imade sastaviti pregledni popis i iskaz svih komada, koje g. Nuber u zamjenu nuda, a naprotiv toga sastaviti slično popis i iskaz komada, koje bi grad u zamjenu dati mogao. Iz sravnjenja jednoga iskaza sa drugim ima se postići podloga za mijenjanje, kako se ima pri ostvaranju zamjene postupati. U tom pravcu očekuje sjednica konkretni prijedlog g. kustosa" (Poslovna knjiga br.XIII., str.71., Arhiva Muzeja Slavonije).

Tabela 3. Zastupljenost po lokalitetima

Iz skupine slučajnih nalaza kojima znademo mjesto otkrića, osim navedenih primjeraka iz Popovca i Dalja, značajnim brojem od 18 primjeraka (27,28%) sudjeluju zlatnici o s j e č k e provenijencije, (Sl.2.). Među njima najprije su u Muzej dospjeli solidi Magnencija (K.br.36) i Konstancija II. (K.br.26), nađeni najvjerojatnije 70. - tih godina prošloga stoljeća na istom lokalitetu - "iza Gradskog vrta".

Nalazimo ih već u najranijem inventarnom popisu, te u publiciranom Kodrićevom pregledu numizmatičkog fundusa iz 1879./80. Međutim,

Sl. Pregledna karta zastupljenosti lokaliteta

Kodrić ne navodi i mjesto njihova nalaza (Kodrić 1879/80:14). O tome nas detaljnije informira prof. W. Kubitschek u izvješću sa svojega putovanja u Sirmij 1879. godine. Na putu od Beča do Sirmija u pratnji dr. J. Brunšmida imao je priliku posjetiti osječki muzej, gdje je zapazio spomenute zlatnike Magnencija (350.-353.) i Konstancija II. (337.-361.). U tiskanom izvješću iz 1880. godine, Kubitschek nam daje njihov detaljan opis te podatke o mjestu nalaza, uz zapažanje da su oba zlatnika izvrsno ušćuvana. (Kubitschek 1880:2).

Sljedeća prinova osječke provenijencije bila je aureus cara Nerona (54.-68.), otkriven kontrolom građevinskih iskopa u Donjem gradu, izgradnjom Topničke vojarne 1895. godine. Rezultate ovoga muzejskoga nadzora upoznajemo sa stranica dnevnog tiska, gdje prof. Celestin izvještava javnost čak pojedinačnim nabranjem brojnih arheoloških nalaza, među kojima je dominirao rimski novac (Celestin 1895: 2-3). Tako je otkriće Neronova zlatnika Celestin posebno istakao, uz detaljan opis aversa i reversa.⁵

5. Prof. Celestin navodi 23. kolovoza 1895. godine u Narodnim novinama (Zagreb) br. 194, da je Neronov zlatnik našao "Magyar Gergely. Napis na licu: Nero Caesar, na naličju Augustus Germanicus. U sredini stoji car okrenut na lijevo, u desnoj ruci drži grančicu, u lijevoj kruglju, na kojoj stoji Viktorija. Teži 7 gramah."

Godine 1897., prilikom gradnje "kaldrme" u Donjem gradu, na području rimske Murse, otkriven je skupni nalaz od više komada zlatnih novaca, nešto srebrnih, jedan prsten s gemom i komadom zlata. Zlatni novci pripadaju carevima Elagabalu (218.-222.) i Aleksandru Severu (222.-235.). Dio nalaza iste je godine, kako smo već naveli, došao u posjed K. F. Nubera koji ga je zatim darovao Muzeju.⁶ U znanstvenom radu posvećenom ovom otkriću prof. Celestin ističe da je jedan primjerak još prije ulaska u Muzej nekome prodan, a jedan komad je iz istog nalaza darovao J. W. Müller (K.br.14). Nažalost, u publiciranom tekstu autor nigdje ne opisuje precizniju lokaciju nalaza. Sretna je okolnost da ovu prazninu možemo upotpuniti podatkom zabilježenim u arhivskoj dokumentaciji iz 1897. godine, gdje se navodi da je isti nalaz otkriven u Donjem gradu "pred kapelicom Snježne Marije" (Lukić 1987: 96).

Kao pojedinačni slučajni nalazi, darovane su 1954. godine dvije grube imitacije "zlatnika" nađene u Donjem gradu u kompleksu Opće bolnice, za koje se postavlja pitanje autentičnosti i vremena njihova nastanka, a ne nalazimo slične primjerke niti u komparativnoj stručnoj literaturi. Ne postoje podaci točne lokacije i okolnosti njihova otkrića, osim da su ih darovali građevinski radnici. Jedan pripada caru Karinu (283.-285.) te predstavlja imitaciju izvedenu pozlaćivanjem antoninijana tankim slojem pozlate (K.br.19). Drugi primjerak pripada carici Fausti, supruzi Konstantina I. (307.-337.) i, jednako prethodnom, gruba je imitacija izvedena pozlaćivanjem nominale tipa AE3, (K.br.21).

6. Godine 1897. godine prof. Vjekoslav Celestin objavio je sadržaj skupnog nalaza većeg od ukupnog broja zlatnika koji je došao u posjed Muzeja. Publicirao je 13 zlatnika bez inventarnih brojeva, koliko je prema njegovim spoznajama uopće bilo otkriveno u skupnome nalazu, ali uz opasku kojom pojašnjava da je 1 zlatnik nekome prodan prije nego je došao u Muzej. Tako je po svemu sudeći u Muzej došlo 12 primjeraka. Znamo da je godinu dana kasnije, tj. 1898.g., Muzej prodao jedan zlatnik (inv.br.761/a) iz istog nalaza Narodnom muzeju u Zagrebu. Danas Muzej Slavonije posjeduje 9 zlatnika iz istog nalaza (6 komada cara Elagabala i 3 A. Severa), a po inventarnom popisu starog fundusa iz 1933. godine posjedovao je 11 primjeraka, od kojih danas nedostaju primjerci uvedeni pod inv.br.763 i 771. Iz postojeće dokumentacije možemo zaključiti da je 11 zlatnika darovao Nuber (od kojih je 1 primjerak na njegov prijedlog prodan), a 1 primjerak je darovao J.W.Müller, inv.br.761/b.

KOVNICE

Vladari	Rim	Lugdunum	Ticinum	Sirmium	Antiochia	Siscia	Thessalonica	Nicomedia	Aquileia	Treveri	Constantinopolis	Ravenna	Ukupno - kom.	%
1. August	1												1	1,51
2. Klaudije	1												1	1,51
3. Neron	1												2	3,03
4. Vespazijan		1											1	1,51
5. Tit	1												1	1,51
6. Trajan	1												1	1,51
7. Hadrijan	1												1	1,51
8. Elagabal	6												6	10,00
9. Alek. Sever	3												3	4,54
10. Hostilijan	1												1	1,51
11. Karin			1										1	1,51
12. Konstantin I.													1	1,51
13. Fausta					1								1	1,51
14. Krisp				1									1	1,51
15. Konstantin II.				1									1	1,51
16. Konstans						1							1	1,51
17. Konstancije II.				8			1	2					11	16,67
18. Magnencije									1				1	1,51
19. Julijan II.				3									3	4,54
20. Jovijan				2									2	3,03
21. Valens				1						2			3	4,54
22. Gracijan				1						1	1		3	4,54
23. Valentijan II.				1						2	1		4	6,06
24. Teodozije I.				2			2				1		5	7,56
25. Arkadije I.				2									2	3,03
26. Honorije				3								2	5	7,56
27. Leo I.											1		1	1,51
28. Sever III.	1												1	1,51
29. Zeno												1	1	1,51
UKUPNO: kom/%	18/27,28%	1/1,51%	1/1,51%	26/39,40%	1/1,51%	1/1,51%	3/4,54%	2/3,03%	1/1,51%	5/7,57%	4/6,07%	3/4,54%	66/100%	

Tabela 4. Zastupljenost po vladarima i kovnicama

Analiza zastupljenosti vladara (Tabela 4) pokazuje sudjelovanje primjeraka cara Konstancija II. u najvećem broju, s 16,67% (11 kom.), te gotovo dvostruko manje Teodozija I., sa 7,56% (5 kom), a također i Honorija sa 7,56% (5 kom). Car Valentijan II. zastupljen je sa 6,06% (4 kom.), a Alèksandar Sever, Julijan II., Valens i Gracijan jednakim brojem od 4,54% (3 kom.). Svi ostali vladari sudjeluju s 1 ili 2 primjerka.

Zastupljenost kovnica pokazuje najveće sudjelovanje kovnica u Sirmiumu, s 26 primjeraka (39,40%), i Rimu, po 18 primjeraka (27,28%).

Na temelju iznesenoga razmatranja Zbirke rimskih zlatnika Muzeja Slavonije i njenoga opsega, moguće je ustvrditi veliku tipološku raznovrsnost

unutar impozantnog broja od 29 zastupljenih vladara, što potvrđuje da su nastojanja njenih utemeljitelja (otkupima, zamjenama) bila usmjerena na dostizanje što veće tipološke i kronološke raznovrsnosti. Unutar skupine valja naglasiti značaj primjeraka slavonsko - baranjske provenijencije, među kojima dominiraju nalazi s 4 lokaliteta iz Osijeka. Zastupljeni su i nalazi iz Dalja i Popovca, koji uz ostali arheološki inventar daju cjelovitiju sliku povijesnih zbivanja ovoga područja.

Poznato je, da je osnovna rimska mjera za težinu, o kojoj su ovisili i monetarni tipovi, bila rimska funta (pondus), koja je težila 327,45 g a dijelila se na 12 uncija po 27,28 g. Uncija se sastojala od 24 skripule (skripulum) po 1,13 g. Rimski zlatnici redovito su kovani iz najfinijeg zlata, a nazivani su:

aureus (polovica aureusa dobila je u suvremeno doba naziv Quinarius aureus), binio (dvostruki aureus), Quaternio (četverostruki aureus) i octonio (osmorstruki aureus). Ove umnožene nominale u pravilu su rijetko kovane.

Rimski zlatni novac nije redovito emitiran. Češće je zastupljen od Cezarova vremena, kad dobiva težinu 1/40 funte (8,19 g) i kad je uspostavljen uvriježeni nominalni odnos - 1 aureus = 25 denara = 100 sestercija. Ovaj je odnos formalno zadržan i u vrijeme Augusta, iako praktički aureus počinje manje težiti, tako od : 12. god. prije Krista 1/42 funte = 7,79 g, od 51. god. nakon Krista 1/43 funte = 7,61 g, od 99.god. 1/45 funte = 7,27 g, od 193.god. Didije Julijan umanjio je stopu aureusa na 1/48 funte = 6,82 g, što su prihvatili Pescinije Niger i Albin. Za razliku od navedenih, Septimije Sever zadržava odnos 1/45. Od 215 god. aureus je 1/50 funte = 6,54 g, od 217 god. opet 1/45 funte, a od 219. god. vraća se na prijašnjih 1/50 funte.

Promjer aureusa toga doba varira između 19 i 21 mm. Nakon 238. god. aureus postaje još lakšim, a do 268. god. težina je pet puta smanjena te mu promjer pada na 17 mm. Pod Galijenom je promjenjivost težine zlatnika dovela do mjere teškoga razlikovanja aureusa od njegove polovice i biniona. Razlikovani su kao i kod srebrnog novca, po lovorovom vijencu ili zrakastoj kruni, kojim je određivana jedna ili dvostruka nominala.

Dioklecijanova reforma iz 284. godine učinila je kraj takovomu stanju, određivši aureus na 1/70 funte = 4,67 g. Stoga neki njegovi zlatnici nose oznaku grčkoga slova O (numeral za 70). Promjer toga aureusa iznosio je 19 - 21 mm. Već 286.godine zlatnik je uvećan na 1/60 funte = 5,45 g (ovaj tip nosi grčko slovo ksi, numeral za 60), emitiran je u istočnim kovnicama, promjera 17 - 22 mm. Za svečane prigode, vladari tetrarhije izdavali su zlatnike od 1/50 funte = 6,54 g, promjera 19 - 20 mm, kao prigodne emisije. Polovica aureusa imala je promjer između 16 i 17 mm.

Konstantin Veliki uvodi 307. godine novu zlatnu nominalu solid (solidus), koji je težio 4 skripula = 1/72 funte ili 4,54 g. Bio je glavna jedinica sustava koji se temeljio na skripulima, a imao je novac od 1,5 skripula = 1,70 g, novac nazvan s e m i s i (semis) od 2 skripula = 2,27 g, novac od 6, 8, 12, 18, 36, i više skripula (= 6,82 - 9, 09 - 13, 64 - 20, 46 - 40, 93 i više g). Njihov promjer iznosio je 12 - 13

mm, 47- 48 mm (za 1,5 - 2 - 4 - 6 - 8 - 12 - 18 - 36 skripula) Primjerci teži od 36 skripula izuzetno su rijetki, pa je teško izračunati njihov omjer. Solidi su ponekad na reversu nosili oznaku LXXII (teži od 1/72 funte). Teodozije I. uvodi od 383.godine tremis (tremis) umjesto nominale od 1,5 skripula, određujući mu težinu od 1/216 funte ili 1,51 g, a promjer 12 - 13 mm.

Od godine 324. do Arkadija zastupljena su prigodna izdanja šestorostrukih Diklecijanovskih aureusa. Solidi su na reversima ponekad nosili oznaku LXII (teži od 1/72 funte), a gotovo svi zlatnici poslije uredaba Valentinijana I, Valensa i Gracijana iz 367. i 369. godine, po kojima se zlatan novac imao kovati samo od višestruko prečišćene kovine (aurum obryziacum, kratko obryzum), imaju u natpisu reversa OB (ryzum). Na multiplima od 36 i više skripula od Konstantina II. često se sreću oznake komesa sacrarum largitionum.

Solis Konstantinove reforme ostao je teorijski na snazi sve do propasti Bizanta. Pored latinskog imena solidus, postao je poznat i po nizu drugih, osobito grčkom nomisma. Njegova težina i kakvoća kovine vrlo se malo smanjivala u razdoblju ranog bizantskog carstava (tek 1071. god. prelazi gotovo na elektrum). Pored solida - nomizme, zastupljene su njegova polovica - semisi, i trećina - tremisi. Tremisi su kasnije postali uzorom odgovarajućih kovova Ostrogota, Langobarda, Burgunda, Vizigota, Merovinga (Kondić 1967:33-35).

KATALOG

1. AUGUST (Tiberijeva vladavina 14.-37.)

(Aureus, 7,59 g, 19 mm, inv.br. 87, dar Franjo Sedlaković, nalazište nepoznato)

Av. TI CAESAR DIVI - AVG F AVGVSTVS, natpis retrogradan. Glava Tiberija s lovorovim vijencem, okrenuta na desno.

Rv. PONTIF - MAXIM, natpis retrogradan. Livija sjedi, drži skiptar i grančicu, okrenuta na desno.

Datacija/Kovnica : 34.-36. godine, Rim
Lit. RIC 352

2. KLAUDIJE (41. - 54.)

(Aureus, 7,47 g, 19 mm, inv.br.7052, otkup Stefan Kallemberger; zlatar u Zemunu, 1902. godine, nalazište nepoznato)

Av. TI CLAVD CAESAR AVGVSTVS GERM PM TRIB POT PP, natpis retrogradan. Glava Klaudija s lovorovim vijencem, okrenuta na desno.

Rv. AGRIPPINAE - AVGVSTAE. Glava Agripine s krunom, okrenuta na desno.

Datacija / Kovnica : 51. - 54.godine, Rim

Lit. RIC 92

3. NERON (54. - 68.)

(Aureus, 7,05 g, 18 mm, inv.br. 131, nalazište Osijek Donji grad, Topnička vojarna 11.VI.1895. godine)

Av. NERO - CAESAR. Glava cara s lovorovim vijencem, okrenuta na desno.

Rv. AVGVSTVS - GERMANICVS. Car sa zrakastom krunom stoji, drži Viktoriju i grančicu.

Datacija / Kovnica : 63.-68.godine, Rim

Lit. RIC 42

4. NERON (54. - 68.)

(Aureus, 7,14 g, 18 mm, inv.br. 88, dar Franjo Sedlaković, nalazište nepoznato)

Av. IMP NERO CAESAR - AVGVSTVS. Glava cara s lovorovim vijencem, okrenuta na desno.

Rv. IVPPITER - CVSTOS. Jupiter ogrnut plaštem, sjedi na tronu, na lijevo, drži munju i skiptar.

Datacija / Kovnica : 65. - 68. godine, Rim

Lit. RIC 46

1

2

3

4

5

6

5. VESPAZIЈAN (69.-79.)

(Aureus, 7,37 g, 19 mm, inv.br. 89, dar Franjo Sedlaković, nalazište nepoznato)

Av. IMP CAESAR VESPASIANVS AVG. Glava cara s lovorovim vijencem, okrenuta na desno.

Rv. (TR P)OT - COS III. Aequitas obučena stoji, okrenuta na lijevo, drži vagu i kratak štap.

Datacija / Kovnica : 69.-73.godine, Lugdunum
Lit. RIC 282/a

6. TIT (79.-81.)

(Aureus, 7,15 g, 19 mm, inv.br. 90, dar Franjo Sedlaković, nalazište nepoznato)

Av. IMP TITVS CAES VESPASIAN AVG P M, natpis retrogradan. Glava cara s lovorovim vijencem, okrenuta na lijevo.

Rv. TR P IX IMP XV COS VIII P P. Stolac, dvostruki kurulni i vijenac.
Datacija / Kovnica : 80. godina, Rim
Lit. RIC 25/b

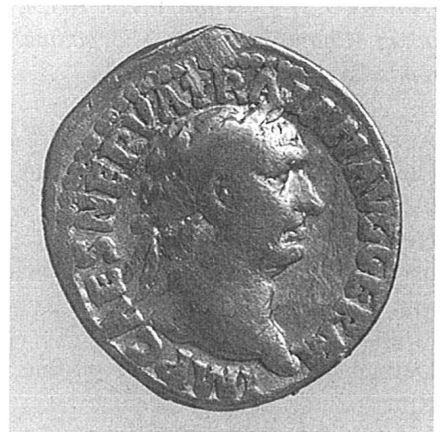
7. TRAJAN (98.-117.)

(Aureus, 7,20 g, 19 mm, inv.br. 92, otkup 1894. godine, nalazište Osijek)

Av. IMP CAES NERVA TRAIAN AVG GERM. Glava cara s lovorovim vijencem, okrenuta desno.

Rv. P M TR P COS III P P. Germanija sjedi oslonjena na lijevoj ruci.

Datacija / Kovnica : 100. godina, Rim
Lit. RIC 37

7

8

9

10

8. HADRIJAN (117.-138.)

(Aureus, 7,21 g, 19 mm, inv.br. 16324, otkup Mihajlo Živić, 4.1.1933. godine, nalazište nepoznato)

Av. HADRIANVS AVGVSTVS. Glava cara s lovorovim vijencem, okrenuta na desno.

Rv. COS III. Car na konju s uzdignutom rukom jaše na lijevo, drži koplje.

Datacija/ Kovnica : 117.-138. godine, Rim

Lit : RIC nema

9. ELAGABAL (218.-222.)

(Aureus, 6,52 g, 21 mm, inv.br.762, skupni nalaz, dar Karlo Franjo Nuber 12.4.1897. godine, nalazište Osijek Donji grad, Trg Bana Josipa Jelačića)

Av. IMP ANTONINVS PIVS AVG. Poprsje cara s lovorovim vijencem, okrenuto na desno .

Rv. ADVENTVS-AVGVSTI. Car na konju jaše na lijevo, drži koplje.

Datacija / Kovnica : 218.-222. godine,

Rim

Lit. RIC 57

10. ELAGABAL (218.-222.)

(Aureus, 6,64 g, 21 mm, inv.br.764, skupni nalaz, dar Karlo Franjo Nuber 12.4.1897.godine, nalazište Osijek Donji grad, Trg Bana Josipa Jelačića)

Av. IMP CAES ANTONINVS AVG. Poprsje cara s lovorovim vijencem, okrenuto na desno.

Rv. MARS VICTOR. Mars korača na desno, drži koplje poprijeko i trofej na ramenu.

Datacija / Kovnica : 218.-222. godine, Rim

Lit. RIC 121

11. ELAGABAL (218.-222.)

(Aureus, 6,44 g, 21 mm, inv.br. 767, skupni nalaz, dar Karlo Franjo Nuber 12.4.1897.godine, nalazište Osijek Donji grad, Trg Bana Josipa Jelačića)

Av. IMP CAES ANTONINVS AVG. Poprsje cara s lovorovim

11

vijencem, okrenuto na desno.

Rv. PONTIF MAX TR P II COS II PP. Roma sjedi okrenuta na lijevo, drži Viktoriju i skiptar, desno štit.

Datacija / Kovnica : 219. godine, Rim

Lit. RIC 25

12. ELAGABAL (218.-222.)

(Aureus, 6,19 g, 21 mm, inv.br.765, skupni nalaz, dar Karlo Franjo Nuber 12.4.1897. godine, nalazište Osijek Donji grad, Trg Bana Josipa Jelačića)

Av. IMP ANTONINVS PIVS AVG. Poprsje cara s lovorovim vijencem, okrenuto na desno.

Rv. P M TR P IIII - COS III P P. Sol stoji okrenut na lijevo, drži bič i vjenčić, u polju zvijezda.

Datacija / Kovnica : 220.-221. godine, Rim

Lit. RIC 37

13. ELAGABAL (218.-222.)

(Aureus, 6,40 g, 21 mm, inv.br.766, skupni nalaz, dar Karlo Franjo Nuber 12.4.1897. godine, nalazište Osijek Donji grad, Trg Bana Josipa Jelačića)

Av. IMP ANTONINVS PIVS AVG. Poprsje cara s lovorovim vijencem, okrenuto na desno.

Rv. P M TR P IIII COS III P P. Sol stoji okrenut na lijevo, pogledom na desno, drži bič i vjenčić, u polju zvijezda.

Datacija / Kovnica : 220.-221. godine, Rim

Lit. RIC 37

14. ELAGABAL (218.-222.)

(Aureus, 6,74 g, 21 mm, inv.br.761/b, skupni nalaz, dar J.W.Müller, 1897.godine, nalazište Osijek Donji grad, Trg Bana Josipa Jelačića)

Av. IMP ANTONINVS PIVS AVG. Poprsje cara s lovorovim vijencem, okrenuto na desno.

Rv. P M TR P IIII COS III P P. Sol u iskoraku okrenut na lijevo, drži skiptar i vjenčić, u polju lijevo zvijezda.

Datacija / Kovnica : 220.-221. godine, Rim

Lit. RIC 39

15. ALEKSANDAR SEVER (222.-235.)

(Aureus, 6,15 g, 21 mm, inv.br. 769, skupni nalaz, dar Karlo Franjo Nuber 12.4.1897. godine, nalazište Osijek Donji grad, Trg Bana Josipa Jelačića)

Av. IMP C M AVR SEV - ALEXAND AVG. Poprsje cara s lovorovim vijencem, okrenuto na desno.

Rv. P M - TR P - COS P P. Jupiter stoji okrenut na lijevo, drži skiptar i munju.

Datacija / Kovnica : 222. godina, Rim

Lit. RIC 4

12

13

14

15

16. ALEKSANDAR SEVER
(222.-235.)

(Aureus, 6,36 g, 21 mm, inv.br. 770, skupni nalaz, dar Karlo Franjo Nuber 12.4.1897.godine, nalazište Osijek Donji grad, Trg Bana Josipa Jelačića)

Av. IMP C M AVR SEV ALEXAND AVG. Poprsje cara s lovorovim vijencem, okrenuto na desno.

Rv. P M TR - P - COS P P. Mars stoji okrenut na lijevo, drži grančicu i skiptar.

Datacija / Kovnica : 222. godine, Rim

Lit. RIC 6

17. ALEKSANDAR SEVER
(222.-235.)

(Aureus, 6,33 g, 21 mm, inv.br. 768, skupni nalaz, dar Karlo Franjo Nuber 12.4.1897.godine, nalazište Osijek Donji grad, Trg Bana Josipa Jelačića)

Av. IMP C M AVR SEV ALEXAND AVG. Poprsje cara s lovorovim vijencem, okrenuto na desno.

Rv. MARTI - PA - CIFERO. Mars stoji pogledom na lijevo, drži koplje i palminu grančicu .

Datacija /Kovnica : 233.-235.godine, Rim

Lit. RIC 159

18. HOSTILIJAN (251.)

(Aureus, 4,23 g, 19 mm, inv.br. 13096, otkup 31.1.1914. godine, nalazište nepoznato)

Av. C VALENS HOSTIL MES QVINTVS N C. Poprsje cezara okrenuto na desno.

Rv. PRINCIPI IVVENTVTIS. Hostilijan stoji okrenut na lijevo, drži znak i koplje.

Datacija / Kovnica : 251. godina, Rim
Lit. RIC 181

16

17

18

19. **KARIN** (282. - 285.)

(Imitacija, pozlaćeni antoninijan, 2,55 g, 23 mm, inv.br.25680, dar građevinskih radnika 1954. godine, nalazište Osijek Donji grad, Opća bolnica)

Av. M AVR CARINVS NOB CAES. Poprsje cara sa zrakastom krunom, okrenuto na desno.

Rv. PRINCIPI IVVENTVT. Car stoji, drži dva znaka. U odsječku: XXIT

Datacija / Kovnica : 282. godina, Ticinum

Lit. RIC 177

20. **KONSTANTIN I.** (307.-337.)

(Solid, probušen, 4,29 g, 20 mm, inv.br.7623, dar Karlo Franjo Nuber, 1904. godine, nalazište nepoznato)

Av. Ovjenčana glava cara okrenuta na desno.

Rv. CONSTANTINVS AVG. Dva lovorova vijenca s vrpčama, gore u polju zvijezda. U odsječku: SIRM

Datacija/Kovnica : 325.-326. godine, Sirmium

Lit. RIC 62

21. **FAUSTA**

(žena Konstantina I. 307.-337.)

(Imitacija, pozlaćeni AE3, 2,42 g, 18 mm, inv.br. 25681, dar građevinskih radnika 1954. godine, nalazište Osijek Donji grad, Opća bolnica)

Av. FLAV MAX - FAVSTA AVG. Poprsje carice, okrenuto na desno.

Rv. SPES REIP - VBLICAE. Fausta stoji pogledom na lijevo, drži u naručju djecu - Konstantina II. i Konstancija II. U odsječku : SMANTA

Datacija / Kovnica : 324.-330.godine, Antiochia

Lit: LRBC 1343 (AE3)

22. **KRISP** (317.-326.)

(Aureus, 4,37 g, 19 mm, inv.br.12089, otkup A.Hess, Frankfurt 3.7.1909. godine, nalazište nepoznato)

Av. FL IVL CRISPVS NOB CAES. Poprsje cara s lovorovim vijencem, okrenuto na lijevo.

Rv. FELIX PROCESSVS COS I(I). Krip stoji okrenut na lijevo, drži kuglu i skiptar. U odsječku : SIRM

19

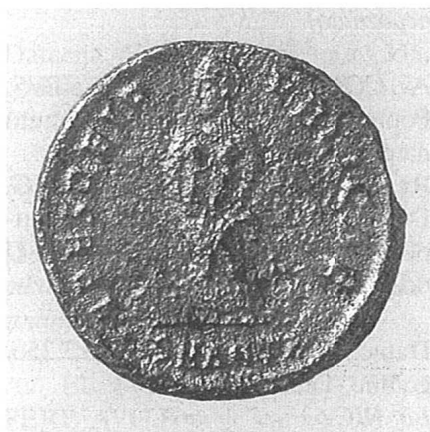
20

21

22

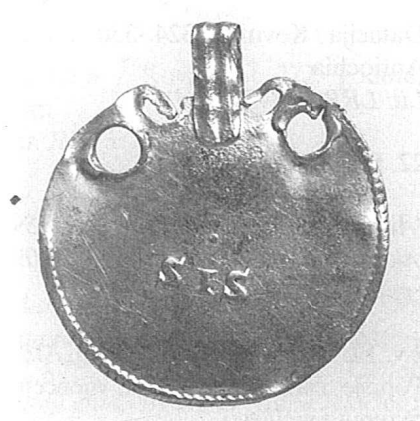
23

24

25

Datacija / Kovnica : 324.-325. godine, Sirmium
Lit. RIC 57

23. KONSTANTIN II. (337.-340.)

(Aureus, 4,59 g, 19 mm, inv.br. 12085, otkup dr. Jakob Hirsch, München 3.9.1909. godine, nalazište nepoznato)

Av. CONSTANT-IVS PF AVG. Poprsje cara s lovorovim vijencem, okrenuto na desno.
Rv. FELIX PROCESSVS COS VI. Car stoji okrenut na lijevo, drži kuglu i skiptar. U odsječku : . SIRM .

Datacija / Kovnica : 320. godine, Sirmium
Lit. RIC 1

24. KONSTANS (337.- 350.)

(Aureus u funkciji nakita, s trakastom alkicom, probušen, 3,68 g, 21 mm, inv.br. 94, dar Karlo Franjo Nuber, nalazište Osijek)

Av. FL IVL CONS(TA) - NS PF AVG. Poprsje cara s dijademom, okrenuto na desno.
Rv. SIS , u polju bez prikaza.

Datacija / Kovnica : 333.-337. godine, Siscia

Lit. RIC nema

25. KONSTANCIJE II. (337.-361.)

(Aureus, 4,28 g, 22 mm, inv.br. 2216, dar Franjo Sedlaković, nalazište nepoznato)

Av. CONSTANTIVS - AVGVSTVS. Poprsje cara s dijademom, okrenuto na desno.
Rv. VICTORIAE DD NN AVGG. Dvije Viktorije stoje, drže štit s natpisom VOT / XX / MVLT / XXX. U odsječku: TES.

Datacija/ Kovnica : 340.-10.3.350. godine, Thessalonica
Lit. RIC 63

26. KONSTANCIJE II. (337.-361.)

(Aureus, 4,59 g, 22 mm, inv.br. 95, dar Franjo Sedlaković, nalazište Osijek, iza Gradskog vrta)

Av. FL IVL CONSTAN-TIVS PERP AVG. Poprsje cara s dijademom, okrenuto na desno.
Rv. GLORIA - REI - PVBLICAE. Roma i Konstantinopolis sjede, drže štit s natpisom VOT / XX / MVLT / XXX. U odsječku : SMN

Datacija / Kovnica : 340. - 15.5.351. godine, Nikomedia
Lit. RIC 29

27. KONSTANCIJE II. (337.-361.)

(Solid, 4,14 g, 21 mm, inv.br. 96, dar Franjo Sedlaković, nalazište nepoznato)

Av. FL IVL CONSTAN - TIVS PERP AVG. Poprsje cara s dijademom, okrenuto na desno.
Rv. GLORIA - REI - PVBLICAE.

26

27

28

Roma i Konstantinopolis sjede, drže štít s natpisom VOT / XXX / MVLT / XXXX /. U odsječku : . SIRM

Daticija /Kovnica : 9.35l. - 6.9.355. godine, Sirmium
Lit. RIC 2

28. KONSTANCIJE II. (337.-361.)

(Solid, 4,43 g, 21 mm, inv.br. 3479, otkup, stari fundus, nalazište nepoznato)

Av. FL IVL CONSTN -TIVS PERP AVG. Popsrje cara u oklopu sprije-da, sa štítom i kopljem poprijeko.
Rv. GLORIA - REI - PVBLICAE. Roma i Konstantinopolis sjede, drže štít s natpisom VOT / XXXV / MVLT / XXXX. U odsječku : grančica SIRM grančica

Daticija / Kovnica : rujan.35l. - 6.11.355.godine, Sirmium
Lit. RIC nema

29. KONSTANCIJE II. (337. - 361.)

(Solid, 4,49 g, 22 mm, inv.br. 12953, otkup A. Hess , Frankfurt 7.11.1911. godine, nalazište nepoznato)

Av. FL IVL CONSTN - TIVS PERP AVG. Popsrje cara u oklopu sprije-da, s kacigom, štítom i kopljem poprijeko.

Rv. GLORIA - REI - PVBLICAE. Roma i Konstantinopolis sjede, drže štít s natpisom VOT/XXX/MVLT/ XXXX. U odsječku : . SIRM *

Daticija / Kovnica : 9.35l. - 6.11.355. godine, Sirmium
Lit. RIC 4

30. KONSTANCIJE II. (337.-361.)

(Solid, 4,47 g, 21 mm, inv.br. 12952, otkup A. Hess, Frankfurt 7.11.1911. godine, nalazište nepoznato)

Av. FL IVL CONSTAN - TIVS PERP AVG. Popsrje cara u oklopu

29

30

srijeda, s kacigom, štitom i kopljem poprijeko.

Rv. GLORIA - REI - PVBLICAE. Roma i Konstantinopolis sjede, drže štit s natpisom : VOT/XXX/MVLT/XXXX. U odsječku : * SIRM *

Datacija / Kovnica : 9.351. - 6.11.355. godine, Sirmium
Lit. RIC 5

31. KONSTANCIJE II. (337. - 361.)

(*Solid, 4,54 g, 22 mm, inv.br. 12951, otkup A.Hess, Frankfurt 7.11.1911. godine, nalazište nepoznato*)

Av. FL IVL CONSTAN - TIVS PERP AVG. Poprsje cara u oklopu srijeda, s kacigom, štitom i kopljem poprijeko.

Rv. GLORIA - REI PVBLICAE. Roma i Konstantinopolis sjede, drže štit s naptisom: VOT / XXX / MVLT / XXXX. U odsječku : . SIRM grančica

Datacija / Kovnica: 9.351. - 6.11.355. godine, Sirmium
Lit. RIC 5

32. KONSTANCIJE II. (337. - 361.)

(*Solid, 4,30 g, 21 mm, inv.br.7624, otkup, stari fundus, nalazište nepoznato*)

Av. FL IVL CONSTAN - TIVS PERP AVG . Poprsje cara u oklopu srijeda, s kacigom, štitom i kopljem poprijeko.

Rv. GLORIA - REI PVBLICAE. Roma i Konstantinopolis sjede, drže štit s natpisom : VOT /XXX/ MVLT/ XXXX. U odsječku : zvijezda SIRM

Datacija / Kovnica : 9.351. - 6.11.355. godine , Sirmium
Lit. RIC 5

33. KONSTANCIJE II. (337. 361.)

(*Solid, 5,11 g, 22 mm, inv.br.12950, otkup A. Hess, Frankfurt 7.11.1911.godine, nalazište nepoznato*)

Av. DN CONSTAN - TIVS PF AVG. Poprsje cara s dijademom, okrenuto na desno.

Rv. VOTIS/ XXX/ MVLTIS/ XXXX, u vijencu. U odsječku : . SIRM

31

32

33

Datacija / Kovnica : 9.351. - 6.9.355.
godine, Sirmium
Lit. RIC nema

34. KONSTANCIJE II. (337.- 361.)

*(Solid, probušen, 4,46 g, 21 mm,
inv.br.7455, dar Karlo Franjo Nuber,
nalazište nepoznato)*

Av. FL IVL CONSTAN - TIVS
PERP AVG. Poprsje cara u oklopu
okrenuto sprijeda, s kacigom, štitom
i kopljem poprijeko.

Rv. GLORIA - REI - PVBLICAE.
Roma i Konstantinopolis sjede, drže
štit s natpisom : VOT / XXXV /
MVLT/ XXXX. U odsječku :
ASIRMS

Datacija / Kovnica : 6.11.355. - 361.
godine, Sirmium
Lit. RIC 62

35. KONSTANCIJE II. (337. - 361.)

*(Semisses, 1,60 g, 14 mm , inv.br. 97,
dar Franjo Sedlaković, nalazište
nepoznato)*

35

Av. CONSTAN - TIVS AVG.
Poprsje cara s dijamdom, okrenuto
na desno.

Rv. VICTORIA AVGVSTORVM.
Viktorija sjedi okrenuta na desno,
drži s Geniusom štit s natpisom :
VOT XXXX. U odsječku : SMNP

Datacija / Kovnica : 6.11.355. -
3.11.361. godine, Nicomedia
Lit. RIC 100

36. MAGNENCIJE (350. - 353.)

*(Solid, 4,49 g, 21 mm, inv.br. 98, stari fun-
dus, nalazište Osijek, iza Gradskog vrta)*

Av. FL MAGNENTI - VS TR PF
AVG. Poprsje cara bez dijamde,
okrenuto na desno .

Rv. RESTITVTOR - LIBERTATIS.
Car stoji okrenut na lijevo, drži
Viktoriju i labarum. U odsječku :
SMAQ

Datacija / Kovnica : 10.1.350. - 9.352.
godine, Aquileia
Lit. RIC 124

36

34

37

38

39

40

37. **JULIJAN II.** (360. - 363.)

(Solid, 4,32 g, 21 mm, inv.br. 99, dar Franjo Sedlaković, nalazište nepoznato)

Av. FL CL IVLIA - NVS PP AVG .
Poprsje cara s dijademom, okrenuto na desno.

Rv. VIRTVS EXERCITI - TVS ROMANORVM. Vojnik stoji, pogledom na lijevo, drži trofej, lijevo kleči zarobljenik. U odsječku : . SIRM dvije grančice

Datacija / Kovnica : 361. - 26.6.363.godine, Sirmium
Lit. RIC 97

38. **JULIJAN II.** (360. - 363.)

(Solid, 4,31 g, 21 mm, inv.br. 7622, dar Karlo Franjo Nuber, nalazište nepoznato)

Av. FL CL IVLIA - NVS PP AVG.
Poprsje cara s dijademom, okrenuto na desno.

Rv. VIRTVS EXERCITI - TVS ROMANORVM. Vojnik stoji, pogledom na lijevo, drži trofej, lijevo kleči zarobljenik. U odsječku : . SIRM vjenčić

Datacija / Kovnica : 361. - 26.6.363.godine, Sirmium
Lit. RIC 97

39. **JULIJAN II.** (360. - 363.)

(Solid, 4,31 g, 20 mm, inv.br. 8626, otkup Braća Egger, Beč 1905. godine, nalazište nepoznato)

Av. FL CL IVLIA - NVS PP AVG.
Poprsje cara s dijademom, brkovima i dugom bradom, okrenuto na desno.

Rv. VIRTVS EXERCITI - TVS ROMANORVM. Vojnik stoji, pogledom na lijevo, drži trofej, lijevo kleči zarobljenik. U odsječku : grančica SIRM vjenčić

Datacija / Kovnica : 361. - 26.6.363.godine, Sirmium
Lit. RIC 99/a

40. **JOVIJAN** (363. - 364.)

(Solid, 4,39 g, 21 mm, inv.br. 101, otkup dr Hans Tauber, Gratz 1894. godine, nalazište nepoznato)

Av. DN IOVIA - NVS PF AVG.
Poprsje cara s dijademom, okrenuto na desno.

Rv. SECVRITAS - REI PVBLICE. Car stoji, okrenut na lijevo, drži labarum i kuglu, lijevo sjedi zarobljenik. U odsječku : * SIRM .

Datacija / Kovnica : 27.6.363. - 17.2.364. godine, Sirmium
Lit. RIC 110

41. **JOVIJAN** (363.-364.)

(Solid, 4,49 g, 21 mm, inv.br. 100, otkup, stari fundus, nalazište nepoznato)

41

42

43

Av. DN IOVIA - NVS PF P AVG.
Poprsje cara s dijademom, okrenuto na desno .

Rv. SECVRITAS - REI PVBLICE.
Car stoji, okrenut na lijevo, drži labarum i kuglu, lijevo sjedi zarobljenik. U odsječku : zvijezda SIRM .

Datacija / Kovnica : 27.6.363. - 17.2.364. godine, Sirmium
Lit. RIC 112

42. VALENS (364.-378.)

(Solid, probušen, 4,35 g, 22 mm, inv.br. 103, stečen zamjenom inv.br. lo2, 16.1.1918. godine, nalazište Osijek)

Av. DN VALEN - S PF AVG.
Poprsje cara s dijademom, okrenuto na desno.

Rv. RESTITVTOR - REIPVBLICAE. Car stoji, pogledom na desno, drži labarum i Viktoriju. U odsječku : zvijezda SIRM

Datacija / Kovnica : 25.2.364. - 12.364. godine , Sirmium
Lit. RIC 1/b

43. VALENS (364.-378.)

(Solid, probušen, 4,43 g, 20 mm , inv.br. 104, dar Franjo Sedlaković, nalazište nepoznato)

Av. DN VALENS - PF AVG.
Poprsje cara s dijademom, okrenuto na desno.

Rv. VICTOR - IA AVGG. Dva cara sjede, drže kuglu, između njih Viktorija. U odsječku : TROBC

Datacija / Kovnica : 24.8.367. - 17.11.375. godine, Treveri
Lit. RIC 17/c

44. VALENS (364.-378.)

(Solid, 4,47 g, 21 mm, inv.br. 102/a, stari fundus , nalazište nepoznato)

Av. DN VALENS - PF AVG. Poprsje cara s dijademom, okrenuto na desno.

44

Rv. VICTOR - IA AVGG. Dva cara sjede, drže kuglu, između njih Viktorija. U odsječku : TROBS

Datacija / Kovnica : 24.8.367. - 17.11.375. godine, Treveri
Lit. RIC 17/e

45. GRACIJAN (367.-383.)

(*Solid, 4,12 g, 20 mm, inv.br. 7627, otkup Braća Egger, Beč 1905. godine, nalazište nepoznato*)

Av. DN GRATIA - NVS PF AVG .
Poprsje cara s dijademom, okrenuto na desno .

Rv. VICTOR - IA AVGG . Dva cara sjede, drže kuglu, između njih Viktorija . U odsječku : SIROB

Datacija / Kovnica : 9.8.378. - 25.8.383. godine, Sirmium
Lit. RIC 9/a

46. GRACIJAN (367.-383.)

(*Solid, 4,47 g, 21 mm, Knj.ul. 191, inv.br. 25682, otkup Šeat Savo, Osijek*)

25.7.1951. godine, nalazište Popovac, Baranja, lokalitet Pogan (?)

Av. DN GRATIANVS PF AVG .
Poprsje cara s dijademom, okrenuto na desno.

Rv. VICTOR - IA AVGG . Dva cara sjede, drže kuglu, između njih Viktorija . U odsječku : TROBT

Datacija / Kovnica : 24.8.367. - 17.11.375. godine, Treveri
Lit. RIC 17/g

47. GRACIJAN (367.-383.)

(*1 1/2 scripulum, 1,41 g, 16 mm, Knj.ul. 224, inv.br.25683, otkup Šeat Savo, Osijek 28.12.1951.godine, nalazište Popovac, Baranja, lokalitet Pogan (?)*)

Av. DN GRATIA - NVS PF AVG,
natpis barbariziran. Poprsje cara s dijademom, okrenuto na desno (barbarizirano).

Rv. VICTORI (A) - AVVSN, natpis barbariziran. Križ u polju. U odsječku : CONOB

Datacija / Kovnica : 367.-383. godine, Constantinopolis
Lit. RIC nema

48. VALENTINIJAN II. (375.-392.)

(*Solid, 3,48 g, 20 mm, inv.br. 107, otkup preko Karla Franje Nubera od Reichela, 1894. godine, nalazište nepoznato*)

Av. DM AVLENTINIVIVS IVN PF AVG, natpis barbariziran. Poprsje cara s dijademom, okrenuto na desno .

Rv. VICTOR - IA AVGG. Dva cara sjede, drže kuglu, između njih Viktorija. U odsječku : SIROB

Datacija / Kovnica : 9.8.378. - 25.8.383. godine (?), Sirmium
Lit. RIC nema

49. VALENTINIJAN II. (375.-392.)

(*Solid, 4,42 g, 20 mm, inv.br. 63l, otkup 1896. godine, nalazište nepoznato*)

45

46

47

Av. DN VALENTINIANVS IVN
PF AVG. Poprsje cara s dijademom,
okrenuto na desno.
Rv. VICTOR - IA AVGG. Dva cara
sjede, drže kuglu, između njih
Viktorija. U odsječku : TROBS

Datacija / Kovnica : 9.8.378. -
25.8.383. godine, Treveri
Lit. RIC 49

50. VALENTINIJAN II. (375.-392.)

(Tremis, 1,47 g, 15 mm, inv.br. 108,
stari fundus iz 1894. godine, nalazište
nepoznato)

Av. DN VALENTINIANVS PF
AVG. Poprsje cara s dijademom,
okrenuto na desno.
Rv. VICTORIA - AVGVSTORVM.
Viktorija stoji, drži vjenčić i kuglu s
križem. U polju desno, zvijezda . U
odsječku : CON(OB)

Datacija / Kovnica : 25.8.383. -
28.8.388.godine, Constantinopolis
Lit. RIC 75/a

51. VALENTINIJAN II. (375.-392.)

(Solid, probušen, u funkciji nakita,
obrubljen ukrasnim vijencem, 4,84 g, 23
mm, inv.br. 106, otkup Franjo Sedla-
ković 1893. godine, nalazište nepoznato)

Av. DN VALENTINI - ANVS PF
AVG . Poprsje cara s dijademom,
okrenuto na desno.

Rv. VICTOR - IA AVGG. Dva cara
sjede, drže kuglu, između
njih Viktorija. U polju lijevo T,
desno R. U odsječku : COM

Datacija / Kovnica : 28.8.388. -
15.5.392. godine, Treveri
Lit. RIC 90

52. TEODOZIJE I. (379. - 395.)

(Solid, 4,40 g, 21 mm, inv.br. 588, stari
fundus iz 1894. godine, nalazište
nepoznato)

Av. DN THEODO - SIVS PF AVG.
Poprsje cara sprijeda sa kacigom,
štitom i kopljem poprijeko. Na štitu
prikaz konjanika s kopljem koji
probada neprijatelja.

48

49

50

51

52

53

54

55

Rv. VOT XXX - MVLT XXXX. Palas sjedi pogledom na lijevo, drži koplje poprijeko i kuglu s križem. U polju zvijezda. U odsječku : CONOB

Datacija / Kovnica: 379.-395. godine, Constantinopolis
Lit. RIC nema

53. **TEODOZIJE I.** (379. - 395.)

(Solid, 4,43 g, 21 mm, inv.br. 589, stari fundus iz 1894. godine, nalazište nepoznato)

Av. DN THEODO - SIVZ PF AVG (natpis barbariziran). Poprsje cara sprijeda s kacigom, štitom i kopljem poprijeko (prikaz barbariziran).

Rv. IVO XXXXI COZ - XXVIIPP (natpis barbariziran). Palas sjedi pogledom na lijevo, drži koplje uspravno i kuglu s iskošenim križem (prikaz barbariziran). U polju lijevo, zvijezda. U odsječku : COMOB

Datacija / Kovnica : 379.-395. godine, Thessalonica
Lit. RIC nema

54. **TEODOZIJE I.** (379.-395.)

(Solid, 4,48 g, 21 mm, inv.br. 3478, otkup 18.3.1900. godine, nalazište nepoznato)

Av. DN THEODO - SIVS PF AVG. Poprsje cara s dijademom, okrenuto na desno.

Rv. VICTOR - IA AVGG . Dva cara sjede, drže kuglu, između njih Viktorija. U odsječku : SIROB

Datacija / Kovnica : 9.8.378. - 25.8.383. godine, Sirmium
Lit. RIC 10/a

55. **TEODOZIJE I.** (379. - 395.)

(Solid, 4,40 g, 20 mm, inv.br.7454, dar Karlo Franjo Nuber, 1903. godine, nalazište nepoznato)

Av. DN THEODO - SIVS PF AVG. Poprsje cara s dijademom, okrenuto na desno.

Rv. VICTORI - AAVGGGO. Car stoji u iskoraku na desno, drži labarum i kuglu s Viktorijom, desno kleči zarobljenik. U polju, lijevo S, desno M. U odsječku : COMOB

56

57

58

Datacija / Kovnica : 28.8.388.-393.godine, Thessalonica
Lit. RIC 64/a

56. TEODOZIJE I. (379.-395.)

(Solid, 4,07 g, 19 mm, inv.br.12949, otkup A.Hess, Frankfurt 7.11.1911. godine, nalazište nepoznato)

Av. DN THEODO - SIVS PF AVG. Popsrje cara s dijademom, okrenuto na desno.

Rv. VICTOR - IA AVGG. Car u iskoraku na desno, drži labarum i Viktoriju na kugli, desno leži zarobljenik. U polju, lijevo S, desno M. U odsječku : COMOB

Datacija / Kovnica : 393. - 17.1.395. godine, Sirmium
Lit. RIC 12/b

57. ARKADIJE (383.-408.)

(Solid, probušen, 4,39 g, 20 mm, inv.br. 105/a, otkup 1895. godine, nalazište Osijek)

Av. DN ARCAD I - VS PF AVG. Popsrje cara s dijademom, okrenuto

na desno.

Rv. VICTORI - A AVGGGI. Car u iskoraku na desno, drži labarum i Viktoriju na kugli, desno leži zarobljenik. U polju, lijevo S, desno M. U odsječku : COMOB

Datacija / Kovnica : 393. - 17.1.395. godine, Sirmium
Lit. RIC 15/b

58. ARKADIJE (383.-408.)

(Solid, 4,38 g, 20 mm, inv.br. 12956, otkup A.Hess, Frankfurt 7.11.1911. godine, nalazište nepoznato)

Av. DN ARCAD I - VS PF AVG. Popsrje cara s dijademom, okrenuto na desno.

Rv. VICTORI - A AVGGGI. Car u iskoraku na desno, drži labarum i Viktoriju na kugli, desno leži zarobljenik. U polju, lijevo S, desno M. U odsječku : COMOB

Datacija / Kovnica : 393. - 17.1.395. godine, Sirmium
Lit. RIC 15/b

59. HONORIJE (393.-423.)

(Solid, 4,40 g, 21 mm, inv.br. 7626, dar Karlo Franjo Nuber, 1904. godine, nalazište nepoznato)

Av. DN HONORI - VS PF AVG. Popsrje cara s dijademom, okrenuto na desno.

Rv. VICTORI - A AVGGGS. Car u iskoraku na desno, drži labarum i Viktoriju na kugli, desno leži zarobljenik. U polju, lijevo S, desno M. U odsječku : COMOB

Datacija / Kovnica : 393. 17.1.395. godine, Sirmium
Lit. RIC 15/d

60. HONORIJE (393.- 423.)

(Solid, 4,50 g, 21 mm, inv.br.7627, dar Karlo Franjo Nuber, 1904. godina, nalazište nepoznato)

Av. DN HONORI - VS PF AVG. Popsrje cara s dijademom, okrenuto na desno.

Rv. VICTORI - A AVGGGZ. Car u iskoraku na desno, drži labarum i Viktoriju na kugli, desno leži

59

60

61

62

zarobljenik. U polju, lijevo S, desno M. U odsječku : COMOB

Datacija / Kovnica : 393. - 17.1.395. godine, Sirmium
Lit. RIC 15/d

61. **HONORIJE** (393.- 423.)

(Solid, 4,07 g, 19 mm, inv.br. 12955, otkup A.Hess, Frankfurt 7.11.1911. godine, nalazište nepoznato)

Av. DN HONORI - VS PF AVG. Popsrje cara s dijademom, okrenuta na desno.

Rv. VICTORI - A AVGGGS. Car u iskoraku na desno, drži labarum i Viktoriju na kugli, desno leži zarobljenik. U polju, lijevo S, desno M. U odsječku : COMOB

Datacija / Kovnica : 393. - 17.1.395. godine, Sirmium
Lit. RIC 15/d

62. **HONORIJE** (393. - 423.)

(Solid, 4,42 g, 22 mm, Knj.ul.1582, inv.br.25684, otkup Lazo Mijatović,

Dalj 2.10.1956. godine, slučajan nalaz, nalazište Dalj, Čalonev sokak 55)

Av. DN HONORI - VS PF AVG. Popsrje cara s dijademom, okrenuto na desno.

Rv. VICTORI - A AVGGG. Car u iskoraku na desno, drži labarum i Viktoriju na kugli, desno leži zarobljenik. U polju lijevo R, desno V. U odsječku : COMOB

Datacija / Kovnica : 402.-406.godine, Ravena
Lit. RIC 1287

63. **HONORIJE** (393. - 423.)

(Solid, 4,42 g, 22 mm, inv.br. 109, Osijek Donji grad, nepoznato nalazište)

Av. DN HONORI - VS PF AVG. Popsrje cara s dijademom, okrenuto na desno.

Rv. VICTORI - A AVGGG. Car u iskoraku na desno, drži labarum i Viktoriju na kugli, desno leži zarobljenik. U polju lijevo R, desno V. U odsječku : COMOB

63

64

65

Datacija / Kovnica : 402.-406. godine, Ravena
Lit. RIC 1287

64. LEO I. (457. - 474.)

(Tremis, 1,48 g, 14 mm, inv. br. 590, stari fundus iz 1894. godine, nalazište nepoznato)

Av. DN LEO PER - PETVVS AVG. Poprsje cara s dijamdom, okrenuto na desno.

Rv. Križ u zatvorenom vijencu. U odsječku : COMOB

Datacija / Kovnica : 462.-466. godine, Constantinopolis
Lit. RIC 614

65. SEVER III. (461. - 465.)

(Solidus, 4,45 g, 21 mm, inv.br 112, dar Franjo Sedlaković, nalazište nepoznato)

Av. DN LIB IVS SEVE - RVS PF AVG. Poprsje cara s dijamdom, okrenuto na desno.

Rv. VICTORI - AAVGGG. Car sjedi, drži Viktoriju. U polju: R - M. U odsječku : COMOB

Datacija/Kovnica : 19.11.461. - 25.IX.465. godine, Rim
Lit. RIC 2703

66. ZENO (476. - 491.)

(Solid, 4,46 g, 20 mm, inv.br. 12761, otkup Jakob Seidler, 1910./11. godine, nalazište nepoznato)

Av. DN ZENO - PER P AVG. Poprsje cara s kacigom okrenuto sprijeda, sa štitom i kopljem poprijeko.

Rv. VICTORI - A AVGGGI. Viktorija stoji pogledom na lijevo, drži križ. U polju desno, zvijezda. U odsječku : CONOB

Datacija / Kovnica : 476.-491. godine, Ravena
Lit. RIC 3629

Snimio Tvrtko Kralik

66

LITERATURA

- Celestin, V., 1897, "Nalazak zlatnih novaca u Osijeku", Glasnik Zemaljskog muzeja u Bosni i Hercegovini IX : 497-500.
- Celestin, V., 1895, "Arheološke izkopine u Osijeku - Gradilište topničke vojarne", Narodne novine, Zagreb, 23.VIII.
- Hill, P.V. i Kent J.P.C., 1965, Late Roman Bronze Coinage, I-II. London
- Kodrić, A., 1879/80., "Nješto o osječkom Muzeju", Izvješće o Kr. velikoj gimnaziji u Osijeku : 13-15
- Kondić, V., 1967, "Novac u Beogradu", Muzej grada Beograda, Beograd
- Kubitschek, V., 1880, "Bericht über eine reise zwischen Essegg und Mitrovica von Josip Brunšmid und Will. Kubitschek", Archäol. Epigr. Mittheilungen aus Österreich IV, Wien : 1-28
- Lukić, H., 1987, "Kronologija razvoja Numizmatičkog odjela Muzeja Slavonije od 1877. do 1914. godine", Osječki zbornik XVIII-XIX:89-114
- Mattingly, H. i Sydenham, E. A., 1972, 1981, 1994, The Roman Imperial Coinage, I-X, London
- Pinterović, D., 1958, "O razvoju osječkom muzeja", Osječki zbornik VI: 14
- Roman Imperial Coinage 1968-1994., I - X, London

reign of Tiberius (14. - 37.), to the youngest one during the reign of Zen (474. - 491.) The greatest number of coins originates from Sirmium (26 pieces, 17.22%) and Rome (18 pieces, 11.92%).

SUMMARY

ROMAN GOLD COINS IN THE MUSEUM OF SLAVONIA IN OSIJEK

In the Numismatic department of the Museum of Slavonia in Osijek a collection of Roman gold coins is kept, representing a part of donation of the art collector from Osijek Franjo Sedlaković, with which a Museum of free and royal town of Osijek (today Museum of Slavonia) was founded in 1877. The collection was being completed and supplemented with later donations, redemption's and accidental finds in Slavonia and Baranya, today counting 66 pieces. Its major part has not been published, and thus remained unknown to the public.

In 1879/80 the first curator of the Museum Andrija Kodrić pointed out the importance of the collection in the published review on the development of the Museum and representation of numismatic materials. As far as we know, the first collection of Roman gold coins had 14 pieces, and thanks to the detailed description it is possible to determine and recognize coins that were the nucleus of today's collection in the Museum of Slavonia.

The collection was later completed by redemption's (26 pieces, 17.22%), which were directed by K.F. Nuber, mostly by information from international auction offers. The most important redeemed (redeemed) gold coins were those from Slavonia-Baranya province, from Popovac (Antianae) in Baranya, cat. no. 46, 47 and Dalj (Teutoburgium), cat. no. 62. In the group of accidental finds are mostly gold coins found in Osijek (Mursa) (18 pieces, 11.92%).

Analysis of representation of monarchs shows the participation of 29 monarchs, from the oldest one during the